



DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Nordisk råd
v/Larsson, Lars Mejern

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1122-

12. juli 2021

Svar - Skriftlig spørsmål til den norske regjering om situasjonen for svenske ukependlere

I Norden har vi et av de mest omfattende regionale samarbeid i verden. Det felles nordiske arbeidsmarkedet har lange røtter og tradisjoner, og et omfattende nordisk samarbeid har gavnet våre land over flere tiår. Koronapandemien, og behov for nasjonale tiltak, har skapt noen utfordringer og svekket mobiliteten mellom våre land midlertidig. Men uten å svekke det nordiske samarbeidet! Myndighetene har hatt et tett samarbeid under hele det siste året, både statsministerne og flere fagstatsråder på begge sider, blant annet for å diskutere konsekvenser av tiltak mot koronapandemien.

Etter at koronapandemien brøt ut våren 2020 ble det innført mange midlertidige tiltak for å hindre at smitten spredte seg i samfunnet, og fra regioner med et høyt smittenivå til regioner med et lavere smittenivå. Dette medførte også at unødvendige reiser over landegrensene ble frarådet. På bakgrunn av økende smitte med muterte virusvarianter ble det fra 29. januar 2021 strammet ytterligere inn på utlendingers adgang til innreise til Norge. Det var nødvendig for å begrense risikoen for importsmitte til Norge. Restriksjonene har samtidig medført en svært vanskelig situasjon for en del arbeidstakere som jobber i Norge og bor i andre land. Som hovedregel innebar stengingen at kun norske borgere og utlendinger som er bosatt i Norge kunne reise inn til Norge. Men det ble gjort flere unntak fra det generelle innreiseforbudet, blant annet av familiære årsaker og velferdshensyn og for bestemte grupper arbeidsreisende, noe som var nødvendig for å holde det norske samfunnet i gang. Dette gjaldt blant annet utlendinger som anses å være strengt nødvendige for å opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner. Det er også gjort unntak for helsepersonell fra Sverige og Finland som jobber i den norske helse- og omsorgstjenesten.

Av hensyn til arbeidstakere og arbeidsgivere i felles bo- og arbeidsregioner langs grensen ble det fra og med mandag 1. mars 2021 åpnet for at dagpendlere fra Sverige og Finland skulle kunne komme på jobb i Norge, under et strengt test- og kontroll-regime. Samtidig er det fortsatt mange som berøres av forbudet og som dermed har mistet sin inntekt, deriblant ukependlere fra Sverige som ikke omfattes av de samme lettelsene som dagpendlere. I motsetning til dagpendlere i grenseregionene, kan ukependlere reise fra et mye større område og fra flere land. For disse har grensestengingen hatt betydelig konsekvenser. Disse er i noen grad permitterte fra sine norske arbeidsgivere, og mottar dagpenger fra den norske stat. Men for mange bedrifter som har utsikter til full aktivitet, gir ikke uforskyldt manglende oppmøte, pga. stengte grenser, nødvendigvis grunnlag for permittering, og dermed rett på dagpenger. Regjeringen har derfor innført en ordning som gir delvis kompensasjon til utenlandske arbeidstakere som er en del av det norske velferdssystemet gjennom EØS-avtalen eller andre bilaterale trygdeavtaler, og som ikke kan møte på jobb i Norge på grunn av innreiserestriksjoner. Ytelsen har en kompensasjonsgrad på 70 prosent opp til 6G, om lag samme kompensasjon som arbeidstakerne ville fått om de var permitterte. For øvrig følger den midlertidige ordningen sykepengeregelverket så langt det passer.

Nasjonale smitteverntiltak har rammet både egne befolkninger og næringsliv hardt. Det gjelder for alle land. I Norge har tidvis strenge innreiserestriksjoner ført til store utfordringer for næringslivet med å få tak i arbeidskraft for å få hjulene til å gå rundt under pandemien. Framover vil det åpnes for mer reising over landegrensene, ved at personer som kommer fra grønne land, samt fullvaksinerte og personer som har gjennomgått covid-19 det siste halvåret, slipper innreisekarantene. Når det blir lettere å reise, får flere bedrifter tilgang på viktig arbeidskraft, herunder svensk arbeidskraft som er et svært verdsatt i Norge. Samtidig vil flere arbeidstakere kunne komme tilbake i jobb i Norge. Situasjonen er fortsatt uforutsigbar, men vi håper at en gradvis gjenåpning betyr at vi går mer mot normalen.

På tross av ulike nasjonale beslutninger i Norden har samarbeidet fungert godt og vi har hjulpet hverandre i en krevende tid. Det viser at det nordiske fellesskapet er unikt. Samtidig kan vi lære av erfaringene fra pandemien, og diskutere hvordan vi kan styrke samarbeidet i krisesituasjoner.

Med hilsen



Torbjørn Røe Isaksen